

«Недоліки та переваги (мажоритарної/пропорційної) виборчих систем в Україні в умовах війни»

Виборча система, це реалізація одного з головних прав людини в демократичних країнах - право вільного вибору та участь електорату у житті країни. Є дві системи, які реалізують це право, але мають відмінності в деталях реалізації.

Отже, мажоритарна система будується на принципі мажорності. Це означає, що переможцем є той, хто набрав більшість голосів. Це правило може відноситись як до президентських виборів, так і до вибору мерів/голів ОДА. Для застосування цього методу підсумків є декілька методологій. Принцип “Місце перш за все”, основним положенням якого є поняття про те, що кандидат/партія, яка зайняла перше місце перемагає у всьому виборчому процесі. Принцип “Турова система” ґрунтується на тому, що виборча діяльність проводиться в декілька турів. В результаті перемагає той, хто по результатам всіх турів вийшов переможцем. Принцип “Список” говорить про те, що місця є розподілені між партіями, з кожної партії висувається перелік кандидатів. Перемагає по одному кандидату з кожного списку.

Натомість, “пропорційна система” трактує правило: перемагає такий відсоток партії, який вона отримала словами. Іншими словами, скільки відсотків голосів отримала партія, такий відсоток місць вона отримує в законодавчому органі. Таке саме правило відноситься до кандидата, тільки кандидат одноосібно отримує “відсоток” влади. Для голосування за таким принципом також використовують декілька кардинально різних підходів. За підхід “відкритий список” пропонується виборцям голосувати за конкретного кандидата. В подальшому влада буде розподілена пропорційно між тими партіями, кандидати яких виграли місця. Навпроти, за системою “закритий список” пропонується голосувати за партії. Після підрахунку результатів, з кожної партії виграють кандидати, в порядку списку, який приготувала сама партія. Також використовують підхід “змішана система”, коли виборець має два голоси - один за кандидата, один за партію.

На момент січня 2022 року, в Україні застосовувалась змішана система, де для областей було застосовано мажоритарну систему, а для парламентських виборів використовували пропорційну систему з закритими списками.

На мою думку, кожна з систем має переваги та недоліки. Якщо розглядати умови проведення виборчого процесу під час війни, на мою думку було б доцільно використовувати тільки мажоритарну систему. Обґрунтуванням цього є те, що під час зміни влади - країна слабшає загалом. Цей процес міг би бути менш помітним, якби перерозподіл влади відбувся б між конкретними людьми. Принцип такий - більше людей дорівнює більше проблем. Коли в країні існує екзистенційний ворог, стоїть загроза існування країни як такої, тому додавати проблем конфліктами між представниками партій в прийнятті якихось рішень не буде грати країні на користь.

Натомість, пропорційна система дає можливість електорату більш гнучко обирати правлячі, що в свою чергу не буде концентрувати всю владу в представників одного політичного руху.